

ZÁPIS Z 4.WORKSHOPU – SAS PRO OSOBY SE ZDR. POSTIŽENÍM

Klíčová aktivita:	2 - Podpora poskytování sociálních služeb
Podaktivita:	2.A – Workshopy
Název projektu:	Projekt Podpora procesu plánování sociálních služeb na území MSK
Zkrácený název:	Plánování V
Registrační číslo projektu:	CZ.03.02.02/00/22_006/0000058
Dotační program:	Operační program Zaměstnanost plus

Téma:	Finalizace modelu SAS pro osoby se zdravotním postižením
Místo:	Budova DTO, Mariánské nám. 480/5, Ostrava -Mariánské hory
Datum:	28. 11. 2024
Časový rozsah:	10:00 – 14:00
Facilitátor:	Šárka Hlisnikovská

Obsah

Účel modelu	2
Vymezení typických nepříznivých situací, na které služba reaguje	3
Potřeby klientů	5
Činnosti služby	7
Výsledek spolupráce se službou	9
Na závěr	11

Účel modelu

Srozumitelný, přehledný a strukturovaný dokument.

Obsahem je:

- vymezení nepříznivých sociálních situací, na které služba reaguje,
- specifikace potřeb, na které služba reaguje,
- vymezení činností,
- vymezení optimální provozní doby,
- popis optimálního personální zajištění sociální služby,
- parametry kapacity sociální služby,
- minimální standard služby pro zajištění potřeb v území a optimální výsledek sociální práce směrem k uživatelům.

Model sociální služby může být využíván:

- jako jeden ze zdrojů pro vzájemné sdílení praxe poskytovatelů MSK a jiných zainteresovaných subjektů (ze školství, zdravotnictví apod.),
- poskytovateli sociálních služeb v rámci vnitřních metodických diskusí a při nastavování vlastních parametrů služby s ohledem na místní podmínky a potřeby,
- zadavateli sociálních služeb (obce, kraj) v rámci dalšího zkvalitňování služeb na území kraje
- a jako podklad pro další odbornou diskusi v rámci optimalizace sítě služeb a v návaznosti na proces střednědobého plánování a upevňování jejich zadavatelských rolí.

Záměrem modelu není:

- zpracovat model komplexně metodicky „dokonalý“,
- popsat veškeré možné aspekty poskytování sociální služby, či odůvodněné výjimky při poskytování daného druhu sociální služby.

Model je doporučující. SPRSS na něj odkazuje.

Nenaplnění modelu nebude sankcionováno, ale při kontrole parametru sítě sociálních služeb MSK k němu bude přihlíženo. Kontrola se může doptávat, pokud se bude služba modelu zásadně vymykat, jaké jsou pro to důvody.

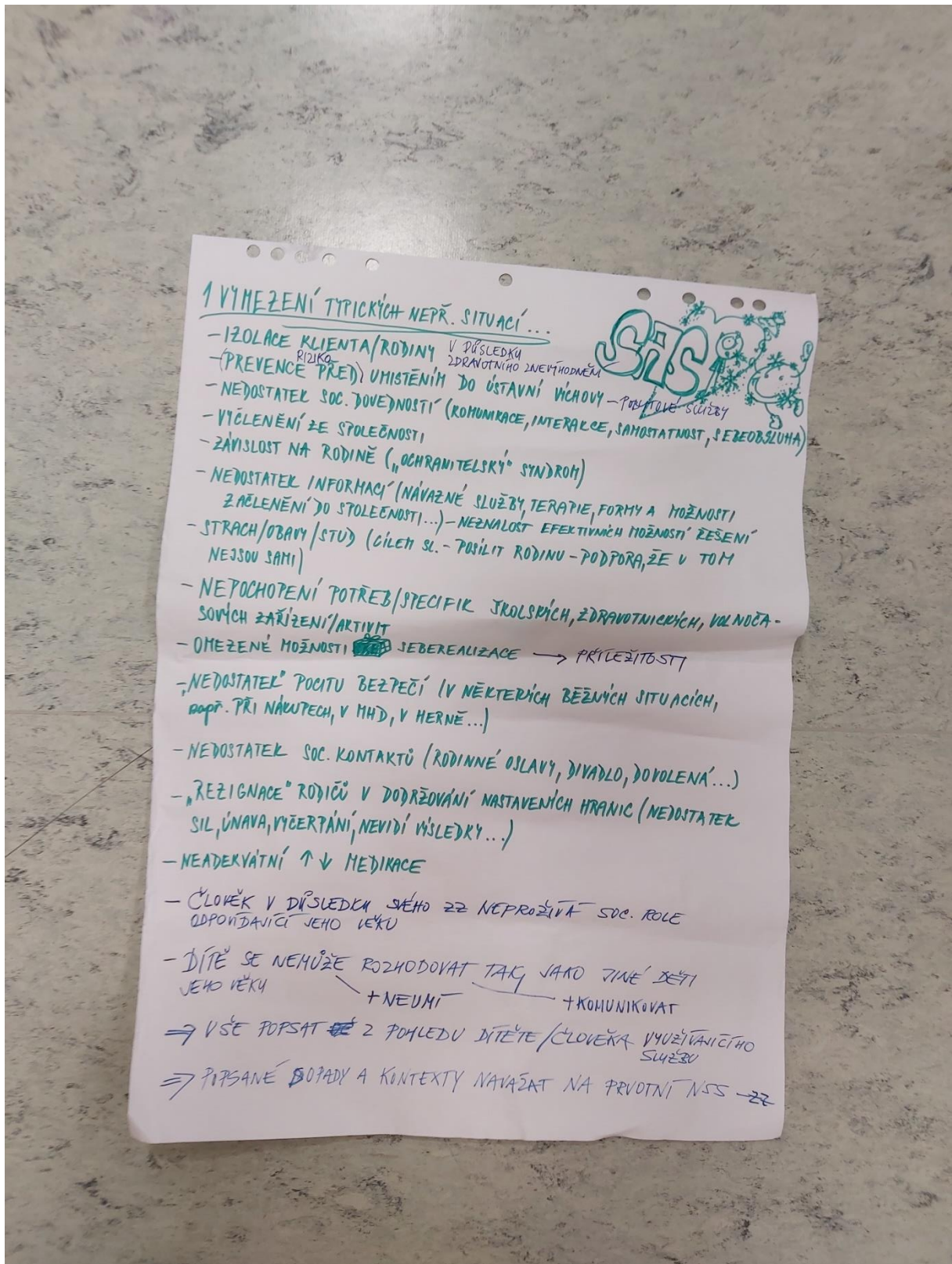
Model může sloužit také jako vyjednávací nástroj se zadavateli sociálních služeb, aby vytvořili podmínky, které pomohou jeho obsah naplnit.

Model se může v čase vyvíjet.

Dokončení aktuálně zpracovávaných modelů očekáváme **do konce března 2025**. Poté budou předloženy ke schválení Pracovní skupině pro podporu a rozvoj sociálních služeb, která funguje v rámci procesu střednědobého plánování v MSK.

Vymezení typických nepříznivých situací, na které služba reaguje

1 VYMEZENÍ TYPICKÝCH NEPŘ. SITUACÍ...

- IZOLACE KLIENTA/RODINY V PŘÍSLLEDKU ZDRAVOTNÍHO ZNEVÝHODNĚNÍ
- (PREVENCE PŘED) UMÍSTĚNÍM DO ÚSTAVNÍ VÝCHOVY - ^{RIZIKO} - poskytnutí služby
- NEDOSTATEK SOC. DOVEDNOSTÍ (KOMUNIKACE, INTERAKCE, SAMOSTATNOST, SEBEODSLOUHA)
- VYČLENĚNÍ ZE SPOLEČNOSTI
- ZÁVISLOST NA RODINĚ („OCHRANITELSKÝ SYNDROM“)
- NEDOSTATEK INFORMACÍ (NÁVAZNÉ SLUŽBY, TERAPIE, FORMY A MOŽNOSTI ZAČLENĚNÍ DO SPOLEČNOSTI...) - NEZNALOST EFEKTIVNÍCH MOŽNOSTÍ ŘEŠENÍ
- STRACH/OBAVY (STU) (CÍLEH SL. - POSÍLIT RODINU - PODPORA, ŽE V TOM NEJSOU SAMI)
- NEPOCHOPENÍ POTŘEB/SPECIFIK JAKOŽ PŘÍKOLSKÝCH, ZDRAVOTNICKÝCH, VOLNOČASOVÝCH ZAŘÍZENÍ/AKTIVIT
- OMEZENÉ MOŽNOSTI ~~SE~~ JEJEDREALIZACE → PŘÍLEŽITOSTI
- „NEDOSTATEK“ POCITU BEZPEČÍ (V NĚKTERÝCH BEŽNÝCH SITUACÍCH, např. PŘI NÁKUPECH, V MHD, V HERNĚ...)
- NEDOSTATEK SOC. KONTAKTŮ (RODINNÉ OSLAVY, DIVADLO, DOVOLENÁ...)
- „REZIGNACE“ RODIČŮ V DODRŽOVÁNÍ NASTAVENÝCH HRANIC (NEDOSTATEK SIL, ÚNAVA, VYČERPÁNÍ, NEVIDÍ VÝSLEDKY...)
- NEADEKVÁTNÍ ↑ ↓ MEDIKACE
- ČLOVĚK V DÍSLLEDKU SVÉHO ZZ NEPROŽÍVÁ SOC. ROLE ODPOVÍDAJÍCÍ JEHO VĚKU
- DÍTĚ SE NEHŮŽE ROZHODOVAT TAK JAKO ŽIVÉ DĚTI JEHO VĚKU
  - + NEUMÍ
  - + KOMUNIKOVAT
- ⇒ VŠE POPSAT ~~SE~~ Z PŮHELDU DÍTĚTE/ČLOVĚKA VYUŽÍVANÉHO SLUŽEB
- ⇒ PÍPSANÉ DŮPĚDY A KONTEXTY NÁVAŽAT NA PRVOTNÍ NSS → ZZ

Další poznámky

NSS = aktuální stav, ve kterém se klient / zájemce nachází.

- Mám nebo v nějakém věku začínám mít projevy chování a afekty, na které neumí rodina reagovat, neumí s nimi pracovat, je to pro ni nové.
- Mám nebo v nějakém věku začínám mít projevy chování a afekty, na které neumí další okolí (školy, zdravotní zařízení, úřady, další instituce) reagovat, neumí s nimi pracovat.
- Já i má rodina jsme izolováni v důsledku mého zdravotního znevýhodnění.
- Rodina mne chce umístit do pobytové služby, protože je vyčerpaná, vyhořelá, neví si se mnou rady.
- Neumím ... (Nedostatek sociálních dovedností / sebeobsluha).
- Nezažívám běžné věci jako mí vrstevníci – jsem závislý na rodině, nemám dostatek dalších společenských kontaktů, nejsem vnímán jako ostatní vrstevníci (někdy v tom hraje roli ochranný syndrom rodičů).
- Mám omezené možnosti seberealizace s ohledem na zdravotní stav (chtěl bych třeba tančit, ale do běžného kroužku mne nechtějí vzít).
- Necítím se v bezpečí v některých situacích (např. v obchodě, v herně, ve veřejné dopravě).
- Nemám dostatek prostoru pro uplatnění vlastní vůle obdobně jako ostatní lidé mého věku.
- Neumím uplatnit vlastní vůli obdobně jako ostatní lidé stejného věku.
- Jsem zbytečně utlumený medikací, i když by se projevy mého chování daly řešit jinak.

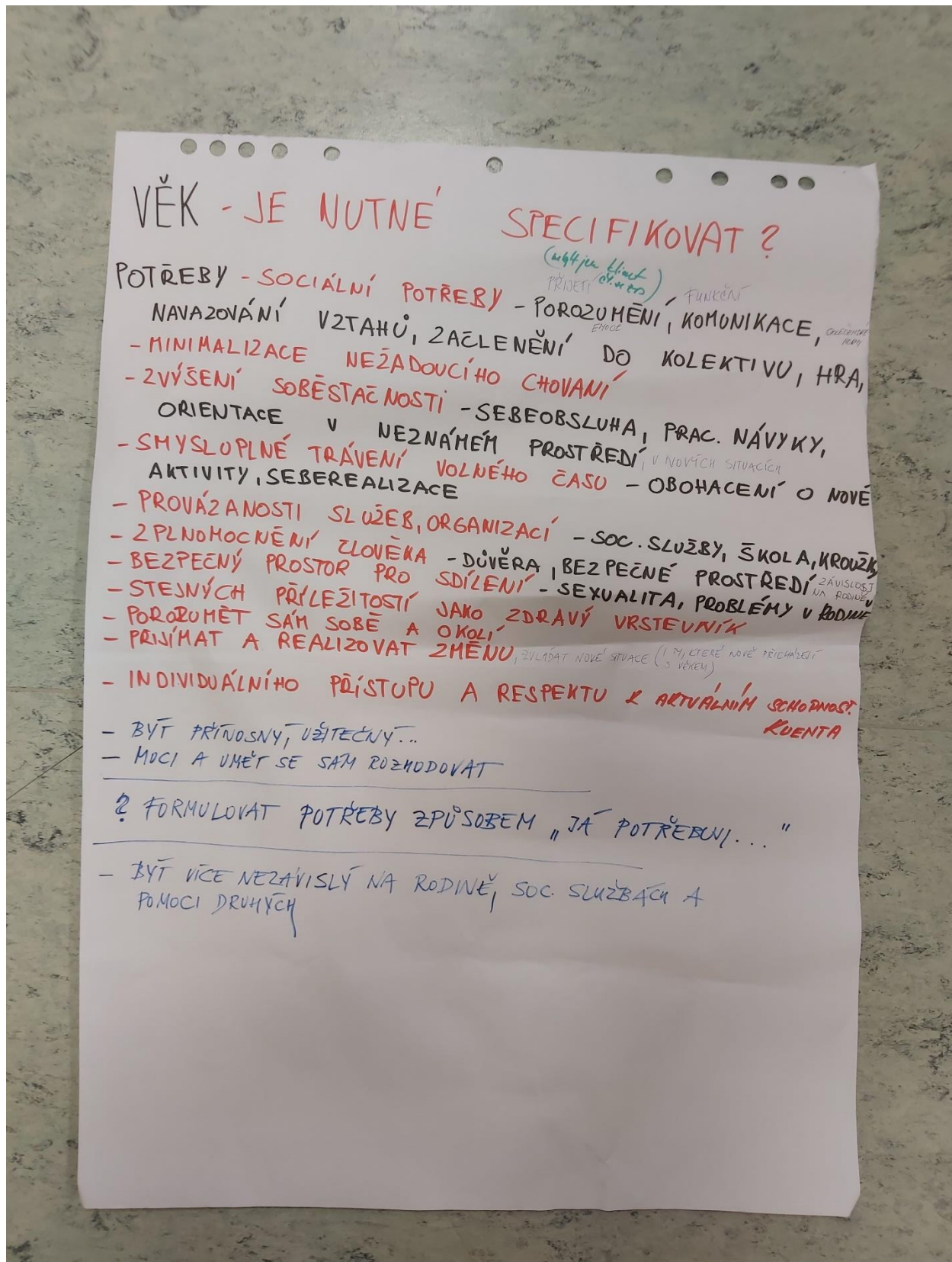
SAS pro děti a mladé lidi se zdravotním postižením vytváří příležitosti, aby mohli “vyrůst” z rodiny a odpoutat se od ní. Je cestou k osamostatnění.

Ve většině případů platí, že čím dříve rodinu podchytíme, tím méně nepříznivých sociálních situací musíme řešit, když je dítě starší. Nicméně mohou nastat nové výzvy a situace, když dítě dorůstá, dostává se do puberty apod.

Potřeby klientů

VĚK - JE NUTNÉ SPECIFIKOVAT ?

- POTŘEBY - SOCIÁLNÍ POTŘEBY - POROZUMĚNÍ, KOMUNIKACE, ^(už je klient přidej ok. v. v. s.) ^{FUNKČNÍ} ^{CELKOVÝ PRŮVOD}
- NAVAZOVÁNÍ VZTAHŮ, ZAČLENĚNÍ DO KOLEKTIVU, HRA,
  - MINIMALIZACE NEŽADOUČÍHO CHOVÁNÍ
  - ZVÝŠENÍ SOBĚSTAČNOSTI - SEBEOBSLUHA, PRAC. NÁVYKY,
  - ORIENTACE V NEZNÁMÉM PROSTŘEDÍ, ^{V NOVÝCH SITUACÍCH}
  - SMYŠLOPLNÉ TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU - OBOHACENÍ O NOVÉ AKTIVITY, SEBEREALIZACE
  - PROVÁZANOSTI SLUŽEB, ORGANIZACÍ - SOC. SLUŽBY, ŠKOLA, KROUŽKY
  - ZPLNOHCENÍ ZLOVĚRA - DŮVĚRA, BEZPEČNÉ PROSTŘEDÍ, ^{ZÁVISLOST NA RODINĚ}
  - BEZPEČNÝ PROSTOR PRO SDÍLENÍ - SEXUALITA, PROBLÉMY V RODINĚ
  - STEJNÝCH PŘÍLEŽITOSTÍ JAKO ZDRAVÝ VRSTEVNÍK
  - POROZUMĚT SÁM SOBĚ A OKOLÍ
  - PŘIJÍMAT A REALIZOVAT ZMĚNU, ^{ZVLÁDÁT NOVÉ SITUACE (I TY, KTERÉ NOVĚ PŘICHÁZÍ S VĚKEM)}
  - INDIVIDUÁLNÍHO PŘÍSTUPU A RESPEKTU K AKTUÁLNÍM SCHOPNOSTI KLIENTA
  - BÝT PŘÍRODNÝ, UŠTEČNÝ...
  - MOCI A UMĚT SE SÁM ROZHODOVAT

¿ FORMULOVAT POTŘEBY ZPŮSOBEM "JA POTŘEBUJI..."

- BÝT VÍCE NEZÁVISLÝ NA RODINĚ, SOC. SLUŽBÁCH A POMOCI DRUHÝCH

Další poznámky

- Nechceme ve službě omezovat věkovou hranici

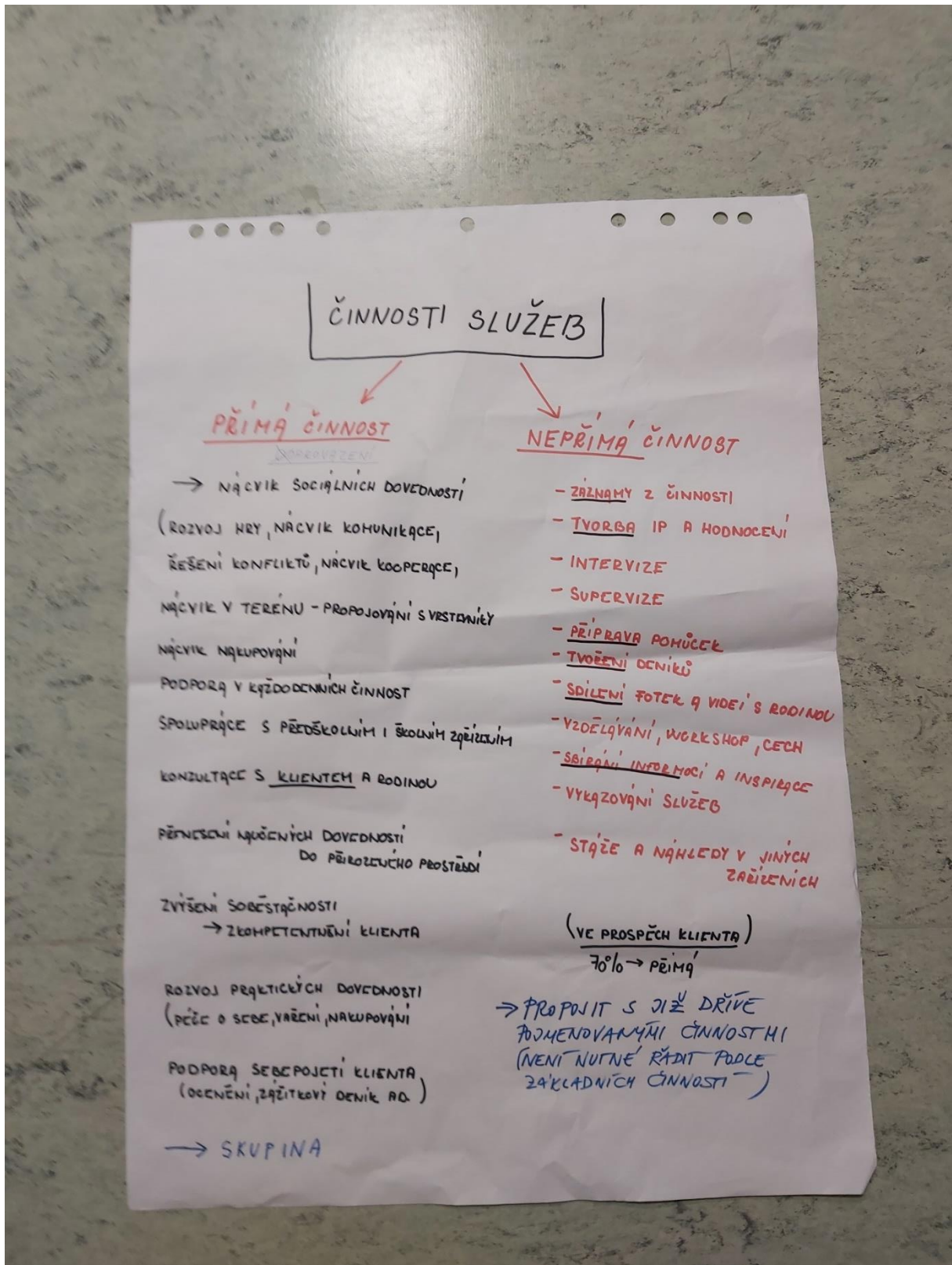
Ideální je definovat potřeby z pozice klienta:

- Potřebuji být více nezávislý na rodině či jiných pečujících.
- Potřebuji, aby ke mně přistupovali všichni stejně a uměli reagovat na mé projevy.
- Potřebuji pomoc v tom, aby mi rozuměli na všech místech, kam chodím.
- Potřebuji dostat stejné příležitosti jako mají ostatní vrstevníci.
- Potřebuji porozumět tomu, co se se mnou děje.
- Potřebuji, aby byly respektovány mé schopnosti.
- Potřebuji pomoci v nových situacích (např. cestovat veřejnou dopravou).
- Potřebuji se naučit zvládat každodenní situace s co nejmenší pomocí.
- Potřebuji, abych mohl ukázat, co umím.
- Potřebuji zažívat nové situace.
- Potřebuji být přínosný a užitečný.
- Potřebuji umět navazovat a udržovat vztahy.
- Potřebuji se sám rozhodovat a uplatňovat svou vůli a potřebuji se to naučit.

V SAS pro osoby se zdr. postižením je nosné, že **se orientujeme na změnu**. Změna u klienta je možná, jeho schopnosti nejsou takové, že by měl využívat už pouze péčovou službu.

Činnosti služby

Další poznámky

Popsat všechny možné činnosti, které pracovník dělá. Rozdělit na přímou a nepřímou práci. Není třeba rozdělovat nepřímou práci ve prospěch klienta a obecně nepřímou práci.

Doporučení: Řekněte si, jak vypadá běžný den pracovníka v sociálních službách, sociálních pracovníků, vedoucího zařízení.

Do nepřímé práce patří také dojezd pracovníka do rodin klientů.

Přímá práce s klientem:

- Modelování různých životních situací, které klient potřebuje nacvičit
- Návuk školních, předškolních povinností
- Návuky sebeobsluhy
- Návuk kooperace s vrstevníky
- Provázení v každodenních činnostech s cílem zvýšit kompetence

Pozor na slovo doprovázení – aby někdo neměl dojem, že služba realizuje pouhé doprovázení klienta z / do školy ve smyslu odvozu apod.

Formy činností – ambulantní, terénní, individuální i skupinové aktivity (např. skupinová činnost je žádoucí při návku fungování v kolektivu).

Jak pojmenováváte jednotku činnosti?

- Setkání
- Návuk
- Rodiče někdy používají “kroužek” nebo prostě SASka

Výsledek spolupráce se službou

OPTIMÁLNÍ VÝSLEDEK

= ZPLNOMOCNĚNÝ ČLOVĚK ...
S OHLEDEM NA JEHO ŽR. STAV

PŘÍKLADY

- FUNKČNÍ KOMUNIKACE → NAPLNĚNÍ POTŘEB
- ZVÝŠENÍ, UDRŽENÍ / MÍRY / SAMOSTATNOSTI (BĚŽNÉ DENNÍ ČINNOSTI)
- NAVÁZÁNÍ VZTAHŮ, SOUČÁST SPOL.
- RESPEKTOVÁNÍ PRAVIDEL
- POROZUMĚNÍ EMOCÍM A ZVLÁŠTNÍ SITUACÍ
- ZVÝŠENÍ SEBEDŮVĚRY A MOTIVACE K DALŠÍM POZITIVNÍM ZMĚNÁM
- MĀM PŘÍLEŽITOSTI JAKO URSTEVNĚCI A VYUŽÍVÁM JE
- MŮŽU A UMĪM SE ROZHODOVAT
- DOBRÝM VÝLEDKEM JE I PŘÍBLÍŽENÍ SE TĚMTO VELKÝM CÍLŮM DLE INDIVIDUÁLNÍCH MOŽNOSTÍ A OKOLNOSTÍ

Opět je vhodné výsledky formulovat z pohledu člověka, který službu využíval a zachytit výsledek změny. Nemusí jít nutně o dovednost a osamostatnění v celém rozsahu, ale o to, že se člověk v dané oblasti života posunul (možnost uvažovat o škále, přiblížení).

Příklady:

- Navázal jsem a udržuji nové vztahy
- Mám nové kamarády, umím s nimi spolupracovat
- Už nemám úzkosti, nebojím se být mezi lidmi, které neznám
- Jsem samostatnější
- Umím být i v jiném prostředí než doma
- Umím cestovat, nakupovat
- Respektuji pravidla
- Rozumím svým emocím, umím s nimi pracovat
- Zním svá práva, respektuji práva jiných
- Mám i jinou roli než jen dítě s postižením
- Víím, že nositelem změny jsem já sám
- Víím, kdo by mi mohl v životě pomoci, kam se mohu obrátit
- Běžně využívám příležitosti, které mi nabízí moje obec (například využívám nějaké konkrétní kroužky, sportovní aktivity, kulturní aktivity)
- Mám stejné příležitosti jako mí vrstevníci
- Jsem schopen alespoň část věcí vykomunikovat

Klíč k individuálnímu plánování

Každý klient má svůj individuální výsledek na škále výstupů.

Financováno
Evropskou unií

Moravskoslezský
kraj

Na závěr

Dokument nového modelu budeme sdílet na sdílených prostorech. Za každou službu bude změny a podněty zapisovat jeden člověk.

V jednotlivých službách navrhne i další části modelu.

Dne 20. 2. 2025 proběhne cech, kde jej budeme dopracovávat.

Vámi zpracovaný model může být odrazovým můstkem pro SAS pro dospělé osoby se zdravotním postižením.

Model SAS pro seniory není aktuálně na pořadu dne, nemáme v kraji žádný příklad dobré praxe, na kterém by se dalo stavět, pokud bude zpracován, určitě by byl samostatným modelem (jiná specifika služby).